

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

7. Markusen J.R., Venebles A.J. The increased importance of multinationals in North Atlantic economic relationships: A Convergence Hypotesis //The new transatlantic economy / M.B. Canzoneri, W.J.Ethier, V.Grilli (eds.). London, 1996.

РЕЗЮМЕ

У статті розглядаються основні інтеграційні процеси на макро-і мезорівнях. Стрімке зростання регіоналізації країн. Виділяються основні переваги і проблеми регіонального розвитку світового співтовариства.

Ключові слова: глобалізація, регіоналізація, транскордонна регіоналізація, макро-і мезорівня, синергія, Чорноморське співробітництво, Європейський Союз.

РЕЗЮМЕ

В статье рассматриваются основные интеграционные процессы на макро- и мезоуровнях. Стремительный рост регионализации стран. Выделяются основные преимущества и проблемы регионального развития мирового сообщества.

Ключевые слова: глобализация, регионализация, трансграничная регионализация, макро- и мезоуровни, синергия, Черноморское сотрудничество, Европейский Союз.

SUMMARY

At the article discusses the basic processes of integration at the macro-and meso-levels. The rapid growth of regionalization. Highlighted the main benefits and challenges of regional development of the international community.

Keywords: globalization, regionalization, cross-border regionalization, macro-and meso-level, synergy, the Black Sea cooperation, the European Union.

ЕФЕКТИВНІСТЬ ІНВЕСТИВАННЯ У ЗВ'ЯЗКУ З ПРОВЕДЕННЯМ ЄВРО-2012 В УКРАЇНІ

Трегубов О.С., к.е.н., доцент, Донецький національний університет, м. Донецьк
Прохорова О.І., магістрант, Донецький національний університет, м. Донецьк

Постановка проблеми. Актуальність інвестування є однією з умов успішного розвитку і функціонування національної економіки України. Підприємці готові до певних ризиків в інвестуванні при прагненні до фінансової незалежності. Процес інвестування забезпечує максимально ефективне використання капіталу. Тому однією з умов успішного розвитку економіки країни в наш час є грамотна політика в сфері залучення приватних інвестицій напередодні Чемпіонату Європи 2012.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням даної тематики займалися Кобушко І.М., Левицький Р.Й., Федоренко В.Г., Васильченко С. М. та інші дослідники.

Потребує освітлення питання щодо інвестиційної ситуації в Україні у зв'язку з проведенням Євро-2012. Автори пропонують проаналізувати інвестиції в основний капітал за видами економічної діяльності, які пов'язані з проведенням Євро-2012. Необхідне подальше розглядання основних інфраструктурних напрямів і їх економічної віддачі при підготовці до Євро-2012.

Мета статті – зробити аналіз інвестиційної ситуації, що склалася в Україні у зв'язку з проведенням Чемпіонату Європи 2012.

Викладення основного матеріалу. Інвестиції – всі види майнових та інтелектуальних цінностей, які вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, у результаті якої створюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект [7, С. 8].

Після здобуття Україною права на проведення Євро-2012 основний наголос робився на приватні інвестиції в підготовку. Участь держави планувалася в незначних обсягах - приблизно в співвідношенні 18% державних коштів на 82% приватних [4].

Урядова програма з підготовки до Євро-2012 передбачає фінансування у розмірі 117 млрд 145 млн 193,9 тис гривень. Ця цифра включає як державне фінансування, так і кошти інвесторів. У 2011 році на підготовку до Чемпіонату було витрачено 54,5 млрд грн., в 2010-му — 24,3 млрд грн., в 2009-му — 9,5 млрд, в 2008-му — 10,1 млрд грн [5].

Якщо говорити про будівництво стадіонів - головних об'єктів для проведення Чемпіонату Європи - то можна відзначити приватні інвестиції в будівництво стадіону «Донбас-Арена» в місті Донецьку. Бюджет будівництва з врахуванням благоустрою паркової зони довкола стадіону склав 400 млн долл [9].

Цей проект планувався ще до здобуття Україною права на проведення Євро-2012. Навіть після відкриття інвестування спортивних споруд не припиняється. За даними Державного комітету статистики, за 2010 рік сума інвестицій в діяльність культури і спорту, відпочинку і розваг склала 3320 млн грн., а за січень-вересень 2011 – 3676,6 млн грн.

Під час будівництва стадіону в Харкові в основі проекту були значні приватні інвестиції. Безпосереднім інвестором виступив Олександр Ярославський, президент футбольного клубу «Металіст». Загальна сума соціальних інвестицій Олександра Ярославського в підготовку Харкова до Євро-2012 становить 265 млн долл [2].

Програма підготовки до Чемпіонату постійно змінювалася, і основне фінансування будівництва інфраструктурних об'єктів до Євро-2012 здійснювалося з держбюджету. У Києві будівництво НСК «Олімпійський» фінансувалося за рахунок коштів державного бюджету і обійшлося країні в 4,5 млрд грн. Щодо стадіону «Арена Львів», держава виділила 400 млн грн.

Необхідні умови, за якими до України потрапили б крупні приватні інвестиції, створені не були. Не забезпечено сприятливі інвестиційні умови в країні, головними критеріями яких є норма прибутку, висока ліквідність і тривалий цикл експлуатації проекту.

Основний приплив інвестицій очікувався в галузі інфраструктури, які мають свої специфічні особливості. Основними фондами, які інвестують кошти в розвиток інфраструктури України і країн СНД, є Icon Private Equity (Фонд прямого інвестування), Delta Private Equity Partners, Untad Global (a division of Lestrade Law Associates International LLC), P&S CAPITAL Ltd., Western NIS Enterprise Fund. Вони інвестують в перспективні проекти і компанії з потенціалом швидкого зростання.

З Євро-2012 також пов'язані питання функціонування житлово-комунального комплексу. На сьогоднішній день певну проблему представляє підготовка проектів готельного бізнесу, оскільки житлово-комунальний комплекс не дозволяє повною мірою відповідати рівню сервісу майбутнього об'єкту. Отже, інвестиційна привабливість в даному випадку зменшується. Не зважаючи на проблеми і труднощі цього питання, кількість підприємств готельного типу за останні роки збільшилася.

Таблиця 1.

Кількість підприємств готельного типу в Україні*

Рік	Кількість підприємств готельного типу	Темп зростання, %	Кількість номерів	Абсолютна зміна кількості номерів
2005	1232	-	51686	-
2006	1269	103,00	53645	1959
2007	1420	111,90	62165	8520
2008	1595	112,32	71580	9415
2009	1684	105,58	76019	4439
2010	1731	102,79	79833	3814
2011	1896	109,53	84522	4689

*розраховано за даними Державного комітету статистики України

ПРОБЛЕМИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

Дані табл.1 показують, що після здобуття Україною права на проведення Чемпіонату Євро-2012 темпи зростання кількості підприємств готельного типу значно збільшилися. Переломним етапом є 2007 рік, після якого збільшення стає усе більш значимим. Що стосується кількості номерів в готелях України, то в 2007 і 2008 роках абсолютна зміна склала 8520 і 9415 відповідно. В 2011 році темп зростання кількості підприємств готельного типу значно збільшився та склав 109,53%.

За оцінками туроператорів, вартість перебування в Україні протягом проведення матчів Чемпіонату, включаючи вартість перельотів, повинна скласти близько 1200 доларів. На час проведення Євро-2012 очікується приїзд близько 1 млн вболівальників. Отже, загальна сума, отримана в результаті проведення Чемпіонату Євро-2012, складе близько 1,2 млрд грн.

Таблиця 2.

Динаміка туристичних потоків в Україні*

Рік	Кількість іноземних громадян, які відвідали Україну	Темп зростання, %
2006	18935775	-
2007	23122157	122,11
2008	25449078	110,06
2009	20798342	81,73
2010	21203327	101,95
2011	21706451	102,37

*розраховано за даними Державного комітету статистики України

Дані табл. 2 показують, що темпи зростання кількості іноземних громадян, які відвідали Україну після здобуття Україною права на проведення Євро-2012 почали скорочуватися. Але з 2010 року спостерігається позитивна динаміка, і темп зростання склав 101,95%.

У Україні на 1 лютого 2012 року до прийому Євро-2012 введено в експлуатацію 75% готелів від числа запланованих. Так, сьогодні в Україні сертифіковано 2573 готелі, із них 503 мають категорію; зокрема, 5 зірок - 15 готелів, 4 зірки - 77 готелів, 3 зірки - 215 готелів, 2 зірки - 100 готелів, 1 зірка - 96 готелів. Для цільових груп УЄФА законтраковано 12396 номерів, у тому числі 5993 - у Києві, 2052 - у Донецьку, 2165 - у Харкові, 2186 - у Львові. Для вболівальників законтраковано 52275 номерів в готелях категорії 1-2 зірки, гуртожитках, санаторіях і турбазах. Зокрема, 20737 номерів законтраковано у Києві, 13676 - у Донецьку, 10162 - у Харкові, 7700 - у Львові. Основним чинником, який сприяв здачі більшості готелів в експлуатацію в строк, стало звільнення готельного бізнесу від податку на прибуток на 10 років. За допомогою пільгового оподаткування не лише знизилися витрати на будівництво готелів, але це сприятиме формуванню демократичної цінової політики в готелях на час проведення Чемпіонату Європи [8].

Співвідношення бюджетного і приватного капіталу при підготовці до фінальної частини Євро-2012 в місті Донецьку змінилося в порівнянні з плановими показниками. Витрачено фактично 50-55% коштів з державного бюджету, а не 80%, як планувалося раніше. Інша частина – фінансування інвесторів за програмами державно-приватного партнерства. У містах Харкові і Львові доля приватних інвестицій склала 25%, кошти яких направлені на будівництво готелів. Останні 75% - бюджетне фінансування інфраструктури і комунікацій [1].

Розглянемо інвестиції в основний капітал за видами економічної діяльності, які пов'язані з проведенням Євро-2012.

Таблиця 3.

Інвестиції в основний капітал за видами економічної діяльності, які пов'язані з проведенням Євро-2012*

Вид економічної діяльності	У фактичних цінах, млн грн.						Темп зростання, %			
	2007	2008	2009	2010	2010 (січень-вересень)	2011 (січень-вересень)	2008	2009	2010	2011 (січень-вересень)
Будівництво	9107	12469	5324,9	4966	3472,6	4863,7	136,92	42,70	93,26	140,06
Діяльність готелів	1232	1511	1423,2	1624	497,4	1673,4	122,58	94,21	114,10	336,43
Діяльність транспорту і зв'язку	31709	32558	24555	29085	16142,2	21496,6	102,68	75,42	118,45	133,17
Діяльність у сфері культури, спорту, відпочинку і розваг	2894	4054	3642,4	3320	1788,4	3676,6	140,10	89,84	91,14	205,58

*розраховано за даними Державного комітету статистики України

Дані табл.3 показують, що в цілому за видами економічної діяльності, пов'язаної з проведенням Євро-2012, спостерігався позитивний приплив інвестицій, окрім 2009 року в період загострення кризової ситуації в Україні. Найбільший підйом спостерігається в 2011 році в період з січня по вересень, коли темп зростання діяльності готелів склав 336,43 в порівнянні з аналогічним періодом 2010 року.

Що стосується комерційної програми УЄФА, Євро-2012 складається з 10 спонсорів з глобальними правами, а також національних спонсорів: чотири польських і чотири українських. Український держбюджет нічого не отримає від генеральних спонсорів Євро-2012, якими вже стали Adidas, Castrol, Coca-cola, Orange, Hyundai-kia, Carlsberg, Mcdonald's і Sharp. Національні спонсори – це компанія «Епіцентр» в Україні, ВАТ «Укртелеком» і ВАТ «Укрсоцбанк». Спонсорські привілеї в 2012 році дозволять фірмам збільшити свій товарообіг на 30%. Крім того, національні спонсори отримають від УЄФА від 1 до 2 тисяч квитків.

Висновки:

1. В Україні активно розвивається фізична культура і спорт. Уряд підтримує нові програми, направлені на поширення активного способу життя, створює сучасну спортивну інфраструктуру. Також Україна в 2014 році планує подати заявку на участь у конкурсі на право проведення зимової Олімпіади 2022 року в Карпатах. Але для цього необхідно реалізувати заходи щодо підготовки, вартість яких заздалегідь оцінена близько 12 млрд дол. Також Україна отримала право на проведення Чемпіонату Європи з баскетболу в 2015 році. Бюджет підготовки до турніру складе близько 180 млн дол. Необхідно створити умови для залучення коштів інвесторів, щоб надалі здійснення інших масштабних проектів не лягало значною частиною на бюджет держави. Проведення Євро-2012 стане підставою для успішного здійснення інших проектів.

2. Позитивним ефектом є розвиток соціальної інфраструктури країни, її оптимізація і модернізація. Продовжується будівництво доріг, підходять до завершення проекти реконструкції чотирьох сучасних аеропортів. Шість поїздів виробництва компанії Hyundai Rotem будуть надано «Укрзалізниця» до початку Євро-2012, з'єднавши Київ, Львів, Харків і Донецьк. До Євро-2012 в місті Донецьку будуть відкриті автомобільні стоянки на 6500 паркувальних місць. Чемпіонат принесе Україні прибуток в довгостроковому періоді.

3. Завдяки інвестиціям в розвиток об'єктів соціальної інфраструктури, створено багато робочих місць, що сприятливо відбилося на економіці країни.

4. За допомогою заходів щодо підготовки до Чемпіонату Європи здійсниться популяризація України як туристичного об'єкту, що з часом може приносити постійний дохід. Віддача від інвестицій очікується в довгостроковому періоді, розвиток інфраструктури допоможе збільшити число туристичних потоків в Україні.

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

5. Слід врахувати, що економічна криза, яка охопила європейську економіку, може надати негативну дію на успішне проведення Чемпіонату Європи. Оскільки у зв'язку з фінансовою кризою можуть не виправдатися прогнози оцінки окупності проекту, пов'язані з кількістю вболівальників, які прийдуть до нашої країни.

6. Дохід, отриманий від трансляції матчів, буде отриманий УЄФА, що теж є джерелом збитків для України.

7. Слід врахувати, що крупні проекти не можуть бути з коротким терміном окупності. Отже, в прогнозованому майбутньому Євро-2012 зробить позитивний вплив на розвиток економіки України, якщо проведення Чемпіонату Європи пройде на гідному рівні.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. В Донецьке підготовку к Євро-2012 почти наполовину оплатили инвесторы [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.komitet12.org.ua/ekonomika/v-donetske-podgotovku-k-evro-2012-pochti-napolovinu-oplatili-investori-mer>
2. Офіційний сайт ФК «Металіст» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://metalist.ua/management.html>
3. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Евро-2012: государство - в убытке. Кто получит дивиденды? [Електронний ресурс]: / П. Черных. - Режим доступу: <http://news.finance.ua/ru/~2/0/all/2011/01/30/225860>
5. За четыре года подготовки к Евро-2012 государство потратило 42 млрд грн [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://2012.ua/za-chetyre-goda-podgotovki-k-evro-2012-gosudarstvo-potratile-42-mlrd-grn.html#more-7493>
6. Кавтиш О.П. Сучасний стан та перспективи розвитку інноваційної інфраструктури національного господарства / О. П. Кавтиш // Економіка та держава.-2011.-№12.-с.39-42
7. Проектний аналіз / В.С. Рижиков, М.М. Яковенко, О.В. Латишева та ін. - К.: Центр учбової літератури, 2007. - 384 с.
8. Украинская инфраструктура по-европейски [Електронний ресурс]: / Х.И. Коновалова - Режим доступу: <http://finance.obozrevatel.com/analytics-and-forecasts/30652-ukrainskaya-infrastruktura-po-evropejski.htm>
9. Цифры и факты [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://donbass-arena.com/ru/arena/char/>

РЕЗЮМЕ

У роботі розглянуто інвестиційну ситуацію в Україні у зв'язку з проведенням Євро-2012. Проведено аналіз інвестицій в основний капітал за видами економічної діяльності. Охарактеризовано напрями розвитку об'єктів інфраструктури України.

Ключові слова: ефективність Євро-2012, інвестиції, інфраструктура, прибуток, проект.

РЕЗЮМЕ

В работе рассматривается инвестиционная ситуация в Украине в связи с проведением Евро-2012. Проведен анализ инвестиций в основной капитал по видам экономической деятельности. Охарактеризованы направления развития объектов инфраструктуры Украины.

Ключевые слова: эффективность Евро-2012, инвестиции, инфраструктура, прибыль, проект.

SUMARRY

The article considers an investment situation in Ukraine in connection with realization of Euro - 2012. The analysis of investments into fixed capital by kinds of the economic activities is made. Directions of development of infrastructure objects of Ukraine are characterized.

Keywords: efficiency of Euro-2012, investments, infrastructure, profit, project.

ПРЯМЕ ІНОЗЕМНЕ ІНВЕСТИВАННЯ І ЙОГО ВПЛИВ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

Турянська М.М., д.е.н. професор, зав. кафедри менеджменту, Донецький інститут туристичного бізнесу

Постановка проблеми. Протягом останніх років інвестиційні ринки дедалі більше набувають характеру глобальних та міжнародних на тлі тенденції до інтеграції національних економік.

У сучасному світі практично не залишилось країн, не залучених у процеси міжнародного інвестиційного співробітництва. Стало аксіомою, що сталий економічний розвиток неможливий без ефективної участі у світогосподарських процесах, у тому числі без активного використання переваг від залучення прямих іноземних інвестицій (ПІІ). Міжнародна міграція капіталу полегшується тим, що за останні десятиліття здобули поширення уніфіковані норми регулювання інвестиційних процесів. Вони містяться як у двосторонніх міждержавних угодах про захист і заохочення капіталовкладень, так і в багатосторонніх, чинних у межах міжнародних економічних організацій, зокрема, Всесвітньої торговельної організації (ВТО).

І тим не менше стверджувати про формування у світовому господарстві глобального інвестиційного простору, що функціонує за однаковими для всіх правилами гри, було б спрощенням ситуації.

Існує багато економічних теорій, які пояснюють мотиви здійснення ПІІ: теорії різниці в рівні прибутковості, гіпотеза відносно розміру ринку, теорія циклу продукту і теорія валютних зон. Найбільш важливою і розвинутою для використання на практиці стала теорія недосконалої ринку, яка була сформульована Гімером [1] і розвинута Даннінгом [2].

У даний час не існує єдиної міжнародної організації, що займалася б регулюванням іноземних інвестицій. Якщо в області міжнародної торгівлі з часу закінчення Другої світової війни існує ГАТТ/ВТО, чийм глобальним правилами торгівлі підкорюються компанії всіх країн, то стосовно прямих іноземних інвестицій поки не прийнято жодного такого правила.

Виходячи з вищесказаного можна зробити висновок, що традиційно прийнята в науці модель світової економіки, яка базується на пріоритеті торговельних зв'язків, недооцінює значення інвестиційного співробітництва між країнами. Між тим нинішній стан речей дозволяє говорити про те, що в глобальному економічному просторі формується новий тип економіки, оснований на пріоритеті інвестиційних зв'язків у міжнародних відносинах.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Аналіз наукових публікацій за 2009-2012 роки показав, що аспектам проблем прямих іноземних інвестицій приділяється значна увага вченими-економістами - В.В. Гурочкіною, О.Ю. Казаком, Т.В. Мірзосвою, Я.Мурадовим, М.М. Одинцовим, В.В.Пилипів, В.П. Приходько, С.Н. Растворцевою, С.О. Савелко, В.М. Хобтою [2-12]. Найбільш ґрунтовними науковими трудами є монографії О.Ю. Казак [4], С.Н. Растворцевої, В.В. Фаузера, В.Н. Задорожного, В.А. Залевського [10], В.М. Хобти [12].

Привертає увагу монографія російських вчених С.Н. Растворцевої, В.В. Фаузера, В.Н. Задорожного, В.А. Залевського "Внешнеэкономическая деятельность российских предприятий в условиях глобализации" [10]. У монографії визначено теоретико-методологічні основи зовнішньоекономічної діяльності російських підприємств, викладені методичні підходи до оцінки ефективності їх зовнішньоекономічної діяльності, дана оцінка стану і динаміки залучення іноземних інвестицій в економіку регіонів. У монографії російського вченого О.Ю. Казак [4] «Иностранные инвестиции в системе финансово-кредитного регулирования международного движения капитала (вопросы теории)» розглядаються сучасні підходи до комплексного вирішення проблем залучення іноземного капіталу в російську економіку. Науковий інтерес має розробка фінансового механізму та умови залучення іноземних інвестицій в економіку країни. У монографії українського вченого В.М. Хобти "Управління інвестиціями"[12] розкрито складові механізми управління інвестиціями, які забезпечують цілеспрямований вплив на об'єкти з використанням сучасних методів та інструментів. Містяться матеріали з фінансового забезпечення інвестиційної діяльності, особливостей використання окремих джерел, розробки інвестиційних планів, оптимізації умов залучення капіталу, розробки інвестиційного бюджету. Розкрито питання регулювання лізингових процесів, оцінки та підвищення інвестиційної привабливості підприємств, управління інвестиційними ризиками. Визначено рушійні мотиви, що спонукають учасників до